

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/214/2014
Identifikačné číslo spisu:	5611200775
Dátum vydania rozhodnutia:	28.04.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5611200775.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu Horská služba, so sídlom Dom Horskej služby Jasná, Demänovská dolina 83, Liptovský Mikuláš, proti žalovanému Slovenskému združeniu telesnej kultúry, so sídlom v Bratislave, Junácka 6, v dovolacom konaní zastúpenému Doc. JUDr. Ľubomírom Fogašom, CSc., advokátom so sídlom v Bratislave, Kýčerského 5, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 8C/31/2011, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. októbra 2013 sp. zn. 6Co/147/2013, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 30. októbra 2013 sp. zn. 6Co/147/2013 vo výroku, ktorým rozsudok okresného súdu potvrdil a v súvisiacom výroku o trovách konania z r u š u j e a v e c m u v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom z 10. decembra 2012 č. k. 8C/31/2011 -374 v spojení s opravným uznesením z 2. apríla 2014 č. k. 8C/31/2011-572 učil, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom s veľkosťou spoluvlastníckeho podielu 1 nehnuteľností, a to pozemkov KN-C parc. č. 2921/14, zastavané plochy a nádvoria o výmere 342 m² a KN-C parc. č. 2921/191, zastavané plochy a nádvoria o výmere 112 m², zapísaných na liste vlastníctva č. XXX Katastrálneho úradu v N., Správy katastra D. pre obec a katastrálne územie S., KN-C parc. č. 1111/18, zastavané plochy a nádvoria o výmere 180 m² a KN-C parc. č. 1111/42, zastavané plochy a nádvoria o výmere 120 m², zapísaných na liste vlastníctva č. XXX Katastrálneho úradu v N., Správy katastra D. pre obec a katastrálne územie N., KN-C parc. č. 681/8, zastavané plochy a nádvoria o výmere 91 m² a KN-C parc. č. 681/7, ostatné plochy o výmere 468 m², zapísaných na liste vlastníctva č. XXX Katastrálneho úradu v N., Správy katastra D. pre obec a katastrálne územie Q. W., ako aj spoluvlastníkom s veľkosťou spoluvlastníckeho podielu 1 stavby súpisné číslo 83, zapísanej na liste vlastníctva č. XXX Katastrálneho úradu v N., Správy katastra D. pre obec a katastrálne územie T. T., postavenej na KCN-C parcele č. 2921/14, zastavané plochy a nádvoria o výmere 342 m², stavby súpisné číslo 367, postavenej na KN-C parcele č. 1111/42, zastavané plochy a nádvoria o výmere 120 m², zapísanej na liste vlastníctva č. XXX Katastrálneho úradu v N., Správy katastra D. pre obec a katastrálne územie N. a stavby súpisné číslo 263, postavenej na KN-C parcele č. 681/8, zastavané plochy a nádvoria o výmere 91 m², zapísanej na

liste vlastníctva č. XXX Katastrálneho úradu v N., Správy katastra D. pre obec a katastrálne územie Q. W. (ďalej aj „sporné nehnuteľnosti“) a o trovách rozhodol tak, že žalobcovi ich náhradu nepriznal. Vychádzal zo zistenia, že žalovaný nadobudol spoluvlastnícky podiel k sporným nehnuteľnostiam v rozsahu jednej polovice na základe zmluvy o bezodplatnom prevode vlastníckeho práva a dohody o zrušení vecného bremena uzavretej medzi účastníkmi 12. októbra 2009, že v súčasnosti je ako spoluvlastník sporných nehnuteľností zapísaný v katastri nehnuteľností v podiele jednej polovice a že žalobca zdôvodňoval opodstatnenosť žaloby absolútnou neplatnosťou uvedenej zmluvy. K naliehavému právnomu záujmu na požadovanom určení uviedol, že žalobca uplatnil v žalobe argumenty svedčiacie o jeho vlastníckom práve k sporným nehnuteľnostiam. Keďže v prípade vyhovenia žalobe, rozsudok súdu môže byť podkladom pre zápis jeho vlastníckeho práva, dospel k záveru, že žalobca má v zmysle § 80 písm. c/ O. s. p. naliehavý právny záujem na podanej určovacej žalobe. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania sa stotožnil s tvrdením žalobcu, že zmluva z 12. októbra 2009 je neplatným právnym úkonom. Za prvý dôvod neplatnosti považoval rozpor právneho úkonu s § 3 ods. 3 zákona č. 83/1990 Zb., keď prevodom vlastníctva sa stal nehnuteľný majetok vo vlastníctve žalobcu slúžiaci jeho potrebám, ktorý je podľa článku XVI. ods. 3 Stanov žalobcu schválených 19.5.2007 nescudziteľný a neprevoditeľný. K druhému dôvodu neplatnosti zmluvy uviedol, že ak by aj išlo o majetok neslúžiaci potrebám žalobcu, jeho prevod bolo možné platne vykonať len za splnenia dvoch podmienok, a to súhlasu Rady Horskej služby na Slovensku (ďalej len „HSnS“, čo je pôvodný názov žalobcu) a predchádzajúceho dvojtrietinového súhlasu prítomných na členskej schôdzi príslušnej oblasti (nepostačovalo len prejednanie prevodu členskou schôdzou). Výsledkami vykonaného dokazovania mal preukázané, že Rada HSnS na žiadnom zo svojich zasadnutí súhlas s prevodom nehnuteľného majetku neprejavila. Nestalo sa tak ani na jej zasadnutí 9.9.2009 a ani na zasadnutí 8.10.2009 ako to tvrdil žalovaný. Za ďalšie dôvody neplatnosti právneho úkonu považoval skutočnosť, že zmluva je zo strany žalobcu podpísaná Ing. Q. M. ako osobou, ktorá nebola oprávnená na podpis zmluvy, pokiaľ ide o prevod pozemkov a že zmluva trpí nedostatkom vôle a nedostatkom prejavu vôle. K nedostatku prejavu vôle žalobcu uviedol, že z výsledkov vykonaného dokazovania nebola preukázaná vôľa žalobcu vykonať prevod bezodplatne. Podľa okresného súdu zmluva z 12. októbra 2009 pozostáva z dvoch samostatných dvojstranných právnych úkonov, a to darovacej zmluvy a dohody o zrušení vecného bremena k nehnuteľnostiam; ich obsahová prepojenosť nevyplyva zo žiadneho jej ustanovenia (zmluva má zreteľne oddelenú prvú časť - darovanie a druhú časť - zrušenie vecných bremien). Zmluvné strany neprejavili výslovne písomne svoju vôľu odplatiť darovanie spoluvlastníckych podielov zrušením vecných bremien. Navyše, vecné bremená boli zrušené nielen vo vzťahu k prevádzaným nehnuteľnostiam, ale v podstatne širšom rozsahu (nehnuteľnosti v katastrálnom území X. S. a v katastrálnom území M. D.), aj pokiaľ ide o rozsah nehnuteľností v T. doline. Bezplatnosť darovacej zmluvy ako jej esenciálna náležitosť v spojení so zmluvou o zrušení vecného bremena nie je teda daná, takže je tu rozpor vôle konajúceho (odplatný prevod) a jej prejavu. Ak žalovaný tvrdí, že došlo k bezplatnému prevodu nehnuteľností, ide o porušenie Stanov žalobcu, keďže tieto umožňujú prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnému majetku neslúžiacemu jeho potrebe len za odplatu. Právne vec posúdil podľa § 2 ods. 3 a § 3 ods. 3 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v platnom znení, podľa § 33 ods. 1, § 34, § 35 ods. 2, § 37 ods. 1, § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a podľa ustanovenia § 80 písm. c/ O. s. p. K námietke žalovaného o nedostatku oprávnenia advokátky Mgr. Grošaftovej zastupovať žalobcu v konaní uviedol, že na zasadnutí Rady HSnS 2.9.2010 bolo jednohlasne schválené uzatvorenie zmluvy o zastúpení medzi žalobcom a Mgr. Grošaftovou a následne dňa 1.11.2010 bola uzatvorená zmluva o poskytovaní právnych služieb, z obsahu ktorej je preukázané oprávnenie uvedenej advokátky zastupovať žalobcu aj v súdnych konaniach. Plnomocenstvo, ako jednostranný právny úkon, bolo podpísané jeho predsedom a ďalším členom Rady HSnS. Nešlo preto o nedostatok podmienky konania, pre ktorý by súd bol povinný konanie podľa § 104 ods. 2 O. s. p. zastaviť. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 150 O. s. p.

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 30. októbra 2013 sp. zn. 6 Co/147/2013 na odvolanie žalobcu a žalovaného rozsudok okresného súdu potvrdil, rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania, nariadil prvostupňovému súdu vykonať opravu napadnutého rozhodnutia a vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku vyslovil, že je dovolanie prípustné. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa na podklade vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec aj správne právne

posúdil. Až na jednu výnimku považoval aj odôvodnenie rozsudku za vecne správne a v jednotlivostiach na tieto dôvody odkázal. V súvislosti s námietkou žalovaného o absencii oprávnenia Mgr. Grošaťovej zastupovať žalobcu v tomto súdnom konaní uviedol, že Rada HSŇS na jej zasadnutí 2.9.2010 schválila uzatvorenie zmluvy na zastupovanie HSŇS v právnych veciach s Mgr. Soňou Grošaťovou, pričom uzatvretú zmluvu hodnotil ako generálne plnomocenstvo pre Mgr. Grošaťovú na zastupovanie žalobcu vo všetkých právnych veciach. Procesné plnomocenstvá z 31.1.2011 podpísané štatutárnym orgánom žalobcu a ďalším čelnom Rady HSŇS nemožno potom považovať za neplatné. Vyžadovať od žalobcu, aby podpísal každého procesného plnomocenstva štatutárneho orgánu (predsedu a ďalšieho člena rady) schvaľovala Rada HSŇS, považoval za príliš formalistické. K platnosti zmluvy z 12. októbra 2009 na doplnenie uviedol, že pre právnickú osobu, akou je žalobca, je charakteristický kolektívny spôsob tvorby vôle. Táto vôľa sa spravidla vytvára v najvyššom orgáne právnickej osoby, ale môže byť delegovaná aj na nižšie orgány. V danom prípade majetko-právne úkony, v ktorých prislúcha rozhodovať Rade HSŇS, sú pre žalobcu záväzné len v prípade predchádzajúceho kladného rozhodnutia tohto orgánu. Bez takéhoto rozhodnutia predseda Rady (ani ďalší člen) nemôže urobiť platne právny úkon. Ak tak predseda Rady HSŇS a jej ďalší člen urobili a podpísali zmluvu z 12. októbra 2009 bez predchádzajúceho prijatia uznesenia Radou HSŇS, ide o právny úkon trpiaci nedostatkom prejavu vôle a teda o právny úkon postihnutý absolútnou neplatnosťou v zmysle § 37 OZ. Odvolací súd ďalej uviedol, že sa nestotožnil so záverom súdu prvého stupňa o neexistencii obsahovej prepojenosti darovacej zmluvy a dohody o zrušení vecného bremena, čo však na vecnej správnosti napadnutého rozsudku nič nemení. Na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k záveru, že s prihliadnutím na účel, dosiahnutie ktorého strany konajúce právny úkon sledovali, treba právne úkony v zmluve z 12. októbra 2009 považovať za obsahovo previazané, a teda zmluvu považovať za jeden nedeliteľný celok. Ak je preto z dôvodu nedostatku vôle neplatná jej Prvá časť - darovacia zmluva, rovnakým dôvodom neplatnosti je postihnutá i Druhá časť zmluvy - dohoda o zrušení vecného bremena. Keďže žalobca žalobou žiadal určiť len existenciu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam bez určenia vecného bremena v prospech žalovaného (platnosť právneho úkonu súd skúmal len ako prejudiciálnu otázku), a teda vyhovujúci rozsudok by bol podkladom iba pre zápis jeho vlastníckeho práva bez obnovenia zápisu tiarch v prospech žalovaného v katastri nehnuteľností, za otázku zásadného významu, pre ktorú pripustil podľa § 238 ods. 3 O. s. p. voči svojmu rozsudku dovolanie považoval, či s poukazom na previazanosť oboch právnych úkonov, ktorá bola v konaní riešená ako predbežná otázka, nie je súd ex offio pri vyhovení žalobe o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, zároveň povinný rozhodnúť v určovacom výroku aj o vecnom bremene žalovaného, ktoré pred uzatvorením zmluvy viazlo ako ťarcha na sporných nehnuteľnostiach. Sám vyriešil položenú otázku tak, že v danom prípade ide o návrhové konanie, v ktorom je súd v zmysle § 153 ods. 2 O. s. p. viazaný návrhom. Nemôže preto rozhodnúť o niečom, čo nebolo žalobcom (prípadne žalovaným) uvedené v petite žaloby (v petite protinávruhu), hoci by to výsledky vykonaného dokazovania odôvodňovali. Podľa odvolacieho súdu by išlo o neprípustnú modifikáciu predmetu konania súdom, urobenú v rozpore s princípom rovnosti účastníkov v občianskom súdnom konaní a s princípom práva na spravodlivý proces. Pritom prihliadol na skutočnosti, že žalovaný má možnosť aj v súčasnosti sa domáhať v samostatnom konaní určenia práva vecného bremena vo vzťahu k sporným nehnuteľnostiam voči žalobcovi (na mieste by nebolo, aby sa takéhoto určenia domáhal sám žalobca) a že zamietnutím žaloby v súdnej veci, by sa vytvorila prekážka res iudicata, brániaca žalobcovi opätovne sa domáhať na súde určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam so súčasným určením vecných bremien žalovaného k nim. Dospel preto k záveru, že okresný súd postupoval správne, keď žalobe s navrhovaným petitom vyhovel. Za správne považoval aj rozhodnutie súdu prvého stupňa o náhrade trov konania. Rozsudok okresného súdu preto podľa § 219 O. s. p. potvrdil. Výrok o náhrade trov odvolacieho konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 150 ods. 1 O. s. p., keďže dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie trov inak úspešnému žalobcovi naďalej pretrvávajú.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal včas dovolanie žalovaný. Navrhol rozsudok súdu prvého stupňa ako aj napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmeniť a žalobu v celom rozsahu zamietnuť alebo oba rozsudky zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil nedostatkom podmienky konania spočívajúcej v nedostatku plnej moci právnej zástupkyne žalobcu, nesprávnym právnym posúdením a nedostatočným zistením skutkového stavu, pokiaľ ide o splnenie podmienky pre bezodplatný prevod nehnuteľností, nesprávnym právnym posúdením otázky dodržania

Stanovami požadovaného postupu pre prevod nehnuteľností žalobcu, nesprávnym právnym posúdením vzájomnej podmienenosti a oddeliteľnosti právnych úkonov obsiahnutých v zmluve a nesprávnym právnym posúdením veci v otázke povinnosti konajúcich súdov prihliadnuť z úradnej moci na absolútnu neplatnosť dohody o zrušení vecného bremena. K nedostatku podmienky konania uviedol, že zástupkyňa žalobcu v konaní nepredložila žiadne rozhodnutie Rady HS, ktorým by preukázala, že Rada rozhodla o podaní žaloby splnomocnenou zástupkyňou alebo súhlasila s podaním žaloby a poverila konkrétnych členov Rady na podpis plnej moci pre právnu zástupkyňu (čl. XIII ods. 3 a ods. 2 Stanov). Ku konvalidácii mandátu nedošlo ani predložením plnej moci z 13.1.2011 podpísanej okrem predsedu D. F. ako ďalším členom rady, keďže vykazovala tie isté nedostatky ako pôvodne predložená plná moc. Trval na tom, že Zmluva o právnej pomoci z 1.11.2010 je absolútne neplatným právnym úkonom z dôvodov, že pri jej schvaľovaní nebola Rada HS uznášania schopná, že neobsahovala žiadnu generálnu procesnú plnú moc na zastupovanie žalobcu vo všetkých ním vedených súdnych konaniach a oprávnenie advokátky podávať žaloby v právnych veciach žalobcu a že zmluva bola podpísaná okrem predsedu Rady jej členom Mgr. F., ktorý nebol Radou HS poverený podpisom takéhoto splnomocňovacieho úkonu. Nebol teda preukázaný mandát osoby na podanie žaloby a návrhu na predbežné opatrenie, z ktorého dôvodu mal konajúci súd konanie podľa § 104 ods. 2 O. s. p. zastaviť. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením vzájomnej podmienenosti Zmluvy a Dohody obsiahnutých v právnom úkone z 12. októbra 2009 vytýkal súdu prvého stupňa, že skutočnú vôľu žalovaného, ktorú tento zamýšľal prejavíť v čase urobenia právneho úkonu, vôbec nezisťoval. Žalovaný nepochybne nemal v úmysle práva zodpovedajúce vecnému bremenu žalobcovi darovať, ale k ich vzdaniu sa došlo dobrovoľne len z toho dôvodu, že sa žalobca na druhej strane zaviazal na protiplnenia spočívajúce v bezodplatnom prevode spoluvlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Bez prevzatia záväzku žalobcu previesť bezodplatne spoluvlastnícky podiel na jeho nehnuteľnom majetku, by žalovaný s uzatvorením Dohody nikdy súhlas nevyjadril. Z povahy a obsahu právnych úkonov, ktoré sú obsahom Zmluvy a Dohody nepochybne vyplýva, že oba tieto úkony sú právnymi úkonmi neoddeliteľnými, neschopnými samostatnej právnej existencie a z hľadiska priamej príčinnej súvislosti sú oba úkony úkonmi vzájomne podmienenými. Pokiaľ preto prvostupňový súd dospel k názoru, že Zmluva vykazuje znaky absolútne neplatného právneho úkonu, mal súd následne za použitia ustanovenia § 41 OZ v napadnutom rozsudku určiť, že aj Dohoda o zrušení vecných bremien je takisto absolútne neplatný právny úkon. K nesprávnemu právnemu posúdeniu v otázke prihliadnutia na absolútnu neplatnosť Dohody konajúcimi súdmi z úradnej moci uviedol, že odvolací súd v potvrdzujúcom rozsudku bez akýchkoľvek pochybností potvrdzuje, že v prípade darovacej zmluvy a dohody o zrušení vecného bremena, ide o úkony vzájomne podmienené a obsahovo neoddeliteľné, a teda, ak darovacia zmluva je postihnutá absolútnou neplatnosťou, je súvzťažne absolútne neplatná aj dohoda o zrušení vecného bremena. V takomto prípade odvolací súd mal na túto okolnosť pri konečnom rozhodovaní vo veci samej z úradnej povinnosti (t.j. aj, ak sa toho žalovaný protinávrhom výslovne nedomáhal) prihliadnuť. Vyplýva to z uplatňovanej zásady, že pokiaľ súd rozhoduje o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom prevodu, má povinnosť riešiť v konaní ako otázku predbežnú podľa § 109 ods. 2 O. s. p. v spojení s ustanovením § 135 ods. 2 O. s. p. otázku absolútnej (ne)platnosti zmluvy, na základe ktorej došlo k nakladaniu s nehnuteľnosťou. Ak súd dospeje k záveru o absolútnej neplatnosti právneho úkonu (v tomto prípade Zmluvy aj Dohody) musí, a to aj bez návrhu žalobcu resp. protinávrhu žalovaného o nej meritórne rozhodnúť. Rozhodovanie o predbežnej otázke podľa § 135 ods. 2 O. s. p. predstavuje totiž zákonnú výnimku z viazanosti súdu návrhom a jej vyriešenie v konaní nemožno považovať za neprípustnú modifikáciu predmetu konania súdom. Nerešpektovaním povinnosti zaoberať sa absolútnou neplatnosťou dohody o zrušení vecného bremena v spojení s darovacou zmluvou konajúcimi súdmi, došlo vyhlásením napadnutých rozhodnutí k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p..

Žalobca svoje právo vyjadriť sa k dovolaniu žalovaného nevyužil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), vychádzal z toho, že smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O. s. p.) a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) dospel k záveru, že

rozsudok odvolacieho súdu treba zrušiť.

Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

V ustanovení § 238 ods. 3 O. s. p. je odvolaciemu súdu zverené oprávnenie založiť výrokom rozsudku prípustnosť dovolania za predpokladu, že rozhodnutie odvolacieho súdu je po právnej stránke zásadného významu. Realizácia tohto oprávnenia musí mať povahu výnimočnosti a musí vychádzať z prísneho rešpektovania zákonom stanovenej podmienky. Občiansky súdny poriadok neupravuje, v ktorých prípadoch ide o rozhodnutie zásadného právneho významu. Bezpochyby za také rozhodnutia treba považovať tie, ktoré riešia takú právnu otázku, ktorá judikatúrou vyšších súdov nebola riešená alebo ktorej výklad nie je ustálený alebo ak odvolací súd posúdil určitú právnu otázku inak, než je riešená konštantou judikatúrou vyšších súdov. Pritom by malo ísť o otázku, ktorá je významná nielen v konkrétnej prejednávanej veci, ale aj zo širších hľadísk. Možnosť založiť prípustnosť dovolania neznamena, že by odvolací súd bol oprávnený vysloviť prípustnosť dovolania úplne ľubovoľne; zákon jeho úvahu v tomto smere ohraničuje rámcom posúdenia zásadnosti rozhodnutia po právnej stránke. Takto vymedzená dovolacia otázka musí teda spadať pod režim dovolacieho dôvodu uvedeného v § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. Treba zdôrazniť, že musí ísť o také právne otázky, ktoré majú podstatný význam pre rozhodnutie vo veci samej a nie také, ktoré s vecou súvisia len okrajovo a ktoré nemajú na rozhodnutie súdu vo veci samej zásadný vplyv.

V preskúmvanej veci odvolací súd pripustil dovolanie podľa § 238 ods. 3 O. s. p. na otázku, „či s poukazom na previazanosť obidvoch právnych úkonov, ktorá bola v konaní riešená ako predbežná otázka, nie je súd ex offio pri vyhovení žalobe o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, zároveň povinný rozhodnúť v určovacom výroku aj o vecnom bremene žalovaného, ktoré pred uzatvorením zmluvy viazlo ako ťarcha na sporných nehnuteľnostiach.“

Z vymedzenia takto formulovanej otázky je zrejmé, že sa týka len viazanosti súdu petitom návrhu účastníka konania, a to za situácie, keď nejde ani o jeden z dvoch prípadov výnimky zo zásady, podľa ktorej súd nemôže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú (resp. prisúdiť iné plnenie, než ktorého sa účastníci domáhajú), v zmysle § 153 ods. 2 O. s. p. To znamená, že vymedzená otázka sa týka procesného ustanovenia, ktoré svojou povahou upravuje postup súdu v konaní a pre vyriešenie problému, ktorý bol dôvodom pre pripustenie dovolania, nemá podstatný význam, ale je len okrajová. V danej veci jednoznačne nešlo o konanie, ktoré sa mohlo začať aj bez návrhu a ani o prípad, v ktorom by z právneho predpisu vyplýval určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi, kedy by súd bol oprávnený v zmysle § 153 ods. 2 O. s. p. prekročiť návrhy účastníkov. Napokon, aj odvolací súd vyriešil nastolenú otázku správne, keď dospel bez akýchkoľvek pochybností k záveru, že v danom prípade prekročením návrhu by išlo o neprípustnú modifikáciu predmetu konania súdom. Navyše, odvolacím súdom položenou otázkou sa individualizuje len konkrétny prípad bez toho, aby vyriešenie nastolenej otázky malo význam aj z hľadiska širšej rozhodovacej praxe súdov.

Skutočnosť, že otázka, pre ktorú odvolací súd pripustil dovolanie, nebola pre rozhodnutie vo veci samej podstatná, treba vnímať najmä v kontexte so situáciou, ktorá nastala v odvolacom konaní.

Z obsahu spisu a predovšetkým z dôvodov rozsudku odvolacieho súdu totiž vyplýva, že odvolací súd, na rozdiel od súdu prvého stupňa, dospel v súlade s právnym názorom žalovaného k záveru, podľa ktorého právne úkony obsiahnuté v zmluve z 12. októbra 2009 sú vzájomne previazané a tvoria jeden nedeliteľný celok a teda, že absolútnou neplatnosťou pre nedostatok prejavu vôle, je postihnutá nielen darovacia zmluva, ale aj dohoda o zrušení vecného bremena, t.j. právny úkon ako celok. V prípade vyhovenia určovacej žalobe, by právoplatný rozsudok bol napriek prijatému záveru podkladom len pre zápis vlastníckeho práva žalobcu k sporným nehnuteľnostiam a nie aj podkladom pre zápis pôvodných tiarch v prospech žalovaného. Týmto rozsudkom by sa urovnala iba časť právneho vzťahu založeného

zmluvou z 12.októbra 2009, čoho si bol zjavne vedomý aj odvolací súd. Odvolací súd však nepostrehol, že za tohto stavu bolo pre rozhodnutie vo veci samej podstatné, vrátiť sa k riešeniu (ne)existencie základnej procesnej podmienky prípustnosti určovacej žaloby vyplývajúcej z ustanovenia § 80 písm. c/ O. s. p. a nie skúmať otázku viazanosti súdu žalobným petitom v zmysle § 153 ods. 2 O. s. p.. Odvolací súd mal teda správne posúdiť existenciu naliehavého právneho záujmu žalobcu na ním požadovanom určení, ktorou otázkou je súd oprávnený zaoberať sa z úradnej povinnosti v každom štádiu konania. V súlade s konštantnou judikatúrou mal najmä skúmať, či žalobcom podaná určovacia žaloba (ne)znamená úplné vyriešenie obsahu spornosti právneho vzťahu medzi účastníkmi, vyplývajúceho zo zmluvy z 12. októbra 2009 alebo nie, a tiež, či ňou nedochádza iba k zbytočnému rozmnožovaniu sporov. V prípade žaloby o určenie vlastníckeho práva, základom ktorej je riešenie otázky platnosti zmluvy pozostávajúcej z viacerých právnych úkonov, treba zvažovať aj to, či jej uplatnením nedochádza zo strany žalobcu k obchádzaniu jeho povinnosti zabezpečiť zároveň obnovenie vlastníckeho, prípadne jemu obdobného práva patriace pôvodne žalovanému. Podľa prijatých záverov odvolací súd mal následne ustáliť, či žalobcom zvolená určovacia žaloba je v danom prípade dovolená alebo nie.

Na základe uvedeného možno uzavrieť, že odvolacím súdom pripustená dovolacia otázka nebola rozhodujúca z hľadiska vyriešenia problému, ktorý viedol odvolací súd k jej pripusteniu. Podľa dovolacieho súdu spôsob, akým v preskúmvanej veci odvolací súd vymedzil právnu otázku, pre ktorú pripustil dovolanie, nie je teda v súlade so zásadami vyplývajúcimi z ustanovenia § 238 ods. 3 O. s. p. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel preto k záveru, že odvolací súd týmto nesprávnym postupom zaťažil konanie tzv. inou vadou konania majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 veta druhá O. s. p.). Keďže odvolací súd je povinný na túto vadu prihliadnuť, aj keď nebola uplatnená v dovolaní ako dovolací dôvod, neostalo mu iné ako napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 243b O. s. p.); pritom už nebolo možné vecou sa zaoberať z hľadiska dovolacieho dôvodu uvedeného v § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p..

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok